



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **REPOS - Montáže, s. r. o.**, se sídlem Růžová 13, Jablonec nad Nisou, zastoupena JUDr. Ing. Tomášem Matouškem, advokátem se sídlem Dukelská 15, Hradec Králové, proti žalovanému: **Finanční úřad v Jablonci nad Nisou**, se sídlem Podhorská 2, Jablonec nad Nisou, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 25. 10. 2006, č. j. 59 Ca 55/2006 – 40,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci, ze dne 25. 10. 2006, č. j. 59 Ca 55/2006 – 40, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci (dále též „krajský soud“) napadeným usnesením ze dne 25. 10. 2006, č. j. 59 Ca 55/2006 – 40, odmítl žalobu, kterou se žalobkyně společnost REPOS – Montáže, s. r. o. domáhala zrušení rozhodnutí Finančního úřadu v Jablonci nad Nisou (dále také „správce daně“) ze dne 6. 2. 2006, č. j. 14063/06/187910/6242, vydaného podle ustanovení § 55a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“), jímž tento správce daně k žádosti žalobkyně rozhodl o částečném prominutí penále ve výši 40 386 Kč, jenž vzniklo v souvislosti s opožděnou úhradou daně z přidané hodnoty za zdaňovací období 7/2000 až 12/2002 (dále jen „daň“).

Krajský soud dospěl k závěru, že napadeným správním rozhodnutím nebyla zkrácena veřejná subjektivní práva žalobkyně. Správní žalobou se totiž lze domáhat zrušení pouze takových rozhodnutí správního orgánu, jimiž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti, nestanoví-li soudní řád správní nebo zvláštní zákon jinak (§ 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů /dále jen „s. ř. s.“/). V dané věci tomu tak nebylo. Napadené správní rozhodnutí je rozhodnutím

založeným na zákonem poskytnutém oprávnění k „absolutní volné úvaze“, která zásadně není předmětem soudního přezkumu. S ohledem na dikci uvedeného ustanovení zákona o správě daní a poplatků, jakož i s ohledem na nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. IV. ÚS 49/04, proto nutno dovodit, že rozhodnutí o prominutí příslušenství daně není rozhodnutím o věci samé, nezasahuje se jím do hmotně-právní pozice žalobkyně, a jako takové jej nelze podřadit legislativní zkratce „rozhodnutí“ ve smyslu ustanovení § 65 s. ř. s. Jeho přezkoumání soudem ve správním soudnictví je podle ustanovení § 70 písm.a) s. ř. s. vyloučeno, a proto krajský soud žalobu podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve vazbě na ustanovení § 68 písm. e) s. ř. s. usnesením odmítl jako nepřipustnou.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podala žalobkyně jako stěžovatelka (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, kterou opřela o důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Stěžovatelka především namítla, že rozhodnutí o prominutí daně, či jejího příslušenství, z důvodů nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů, není pouhým dobrodiním zákona. V jejím případě má na prominutí daně či jejího příslušenství právní nárok. Nelze proto akceptovat úvahu krajského soudu o tom, že správní orgán měl možnost absolutního správního uvážení. Takovýto závěr je v prostředí demokratického právního státu zcela nepřijatelný. Správní orgán musí v tomto právním státě při realizaci své diskreční pravomoci vycházet mimo jiné z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti a proporcionality. Krajský soud měl proto podanou žalobu meritorně projednat a postup správního orgánu podrobit soudnímu přezkumu. Nelze souhlasit ani se závěrem krajského soudu, že rozhodnutí správního orgánu nemuselo být odůvodněno. Rozhodnutí správního orgánu nebylo dostatečně odůvodněno a proto je v důsledku této vady nepřezkoumatelné. Postupem správního orgánu byla dotčena i její dobrá víra v to, že řádně plní své daňové povinnosti. Na tuto výtku však krajský soud vůbec nereagoval. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Finanční úřad v Jablonci nad Nisou v písemném vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se zcela ztotožňuje s právním posouzením věci krajským soudem. Nesouhlasí se závěry stěžovatelky, že by správní rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné pro absenci odůvodnění a že by byla dotčena dobrá víra stěžovatelky v to, že řádně plní své daňové povinnosti. Podle ustanovení § 55a odst. 4 zákona o správě daní a poplatků totiž platí, že rozhodnutí vydané podle tohoto ustanovení nemusí být odůvodněno. Přesto správní orgán, nad rámec zákona, své rozhodnutí částečně odůvodnil. Pokud jde o dobrou víru stěžovatelky má za nesporné, že stěžovatelce byla právem dodatečně doměřena daň z přidané hodnoty ve výši 141 600 Kč a sděleno penále. Proti tomuto rozhodnutí stěžovatelka ostatně nepodala ani odvolání a nelze proto dovozovat porušení její dobré víry. V dalším pak odkázal na vyjádření k žalobě a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem ze dne 28. 6. 2007, č. j. 7 Afs 15/2007 - 76 tak, že ji jako nedůvodnou zamítl a žádnému z účastníků řízení nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

Tento rozsudek Nejvyššího správního soudu byl na základě ústavní stížnosti stěžovatelky zrušen nálesem Ústavního soudu ze dne 22. 7. 2009, sp. zn. III. ÚS 2556/07, který je dostupný na www.nalus.usoud.cz.

V odůvodnění tohoto nálezu Ústavní soud především vyložil, z jakých důvodů má za to, že stěžovatelkou napadené správní rozhodnutí je přezkoumatelné ve správním soudnictví a proč se nemůže prosadit důvod nepřipustnosti podané žaloby ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 písm.d) s. ř. s. Pokud jde o rozhodnou materii, opřel se o své dřívější rozhodnutí ze dne 22. 1. 2007, sp. zn. III. ÚS 103/06, ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 2323/07, ze dne 17. 4. 2009, sp. zn. IV. ÚS 1136/08 a ze dne 17. 6. 2009, sp. zn. I. ÚS 398/09. Zdůraznil, že soudní řád správní oproti právní úpravě uvedené v ustanovení § 248 odst. 2 písm. i) o. s. ř. již výslovně nevylučuje ze soudního přezkumu správní rozhodnutí, jež jsou založena na „správním uvážení“. Vyhovění žádosti daňového dlužníka o prominutí daně (jejího příslušenství) pak zásadně spočívá na správním uvážení správního orgánu, jímž je Ministerstvo financí, a v případech vymezených vyhláškou č. 299/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, i finanční úřady. Pokud jde o dřívější právní názor, že rozhodnutí založená na absolutní volné úvaze správního orgánu nepodléhají přezkumu ve správním soudnictví, pak tento názor byl již překonán. Institut prominutí daně či jejího příslušenství v sobě zahrnuje kombinaci neurčitého právního pojmu (důvody nesrovnalostí) a správního uvážení. Za této situace je pak ve správním soudnictví oprávněným požadavek účastníka řízení domáhat se, aby bylo přezkoumáno, zda bylo rozhodnutí vydáno v řádném řízení vymezeném normami hmotného i procesního (daňového) práva s vyloučením případné svévole rozhodujícího orgánu. I když zde není veřejné subjektivní právo na poskytnutí posuzované úlevy, nelze vyloučit, zda nebylo zasaženo do práva stěžovatelky na řádný proces, jež mohlo být dotčeno, resp. porušeno a jehož ochrany se lze u soudu domáhat. Byl to konečně i Nejvyšší správní soud, který v poslední době připustil přezkum rozhodnutí o prominutí daně (příslušenství). Stalo se tak např. ve věci sp. zn. 2 Afs 207/2005, 2 Afs 159/2005, 2 Afs 4/2006 a 8 Afs 127/2005 (vše dostupné na www.nssoud.cz). Ústavní soud proto konstatoval – oproti názoru Nejvyššího správního soudu obsaženého v ústavní stížnosti napadeném rozsudku – že stěžovatelkou napadené rozhodnutí správce daně je přezkoumatelné ve správním soudnictví. Nejvyšší správní soud tak porušil právo stěžovatelky na přístup k soudu ve smyslu ustanovení čl. 36 odst. 1 a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“) a ustanovení čl. 2 odst. 3 Ústavy. Nejvyšší správní soud však zatížil své řízení i vadou nesprávně obsazeného soudu, když ve věci sám rozhodl. Pokud se totiž hodlal odchýlit od dřívějšího právního názoru obsaženého v rozhodnutí ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 2 Afs 4/2005, měl věc správně postoupit rozšířenému senátu. Zasáhl tak rovněž do ústavního práva stěžovatelky na zákonného soudce ve smyslu ustanovení čl. 38 odst. 1 Listiny a ve svém důsledku porušil i čl. 90 a čl. 94 odst. 1 Ústavy.

Nejvyšší správní soud je povinen ve své další rozhodovací činnosti respektovat „zřetelně argumentačně“ vyjádřený právní názor Ústavního soudu (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 7 Afs 115/2008 - 80, a ze dne 12. 6. 2009, č. j. 7 Afs 114/2008 - 92). Nejvyšší správní soud proto vázán právním názorem Ústavního soudu, vysloveným ve zrušujícím nálezu ze dne 22. 7. 2009, sp. zn. III. ÚS 2556/07, přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2, 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů uplatněných v kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je opodstatněná. Stěžovatelkou podaná kasační stížnost směřuje proti usnesení krajského soudu, jímž byla žaloba stěžovatelky odmítnuta pro nepřipustnost (absence rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 65 s. ř. s.). Rozhodnutí správce daně o prominutí daně podle ustanovení § 55a zákona o správě daní a poplatků je ve skutečnosti přezkoumatelné ve správním soudnictví a stěžovatelka proto oprávněně namítala nezákonnost tohoto rozhodnutí ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů zrušil napadené usnesení krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.).

V dalším řízení bude na krajském soudu, aby se znovu zabýval všemi žalobními námitkami, při svém rozhodování vycházel ze závěrů vyslovených v citovaném nálezu Ústavního soudu a tohoto rozsudku a poté vydal rozhodnutí, které bude odpovídat zákonu.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. února 2010

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu